

Oslo

Foto: Olav Helland/Oslo kommune

Veileder om bruk av kommunale byrom og lokaler

– ved vurdering av arrangementer med potensielt polariserende og hatefullt budskap

Innhold

Balansering av hensyn	4
Kommunens handlingsrom - rettslige utgangspunkter	6
Vurderinger i henhold til retningslinjer for bruk, lån og leie	8
Beredskap og mobilisering mot hat, fordommer og diskriminering.....	10
Kommunens bruk av ytringsfrihet	12
Ressurser og nyttige lenker	15

Innledning

Oslo kommune eier og forvalter en rekke eiendommer. Dette gjelder både kommunale byrom som veier, torg og parker, og kommunale lokaler som skoler, sykehjem, biblioteker, idrettsanlegg, rådhus og bydelshus. Flere virksomheter i kommunen har fått henvendelser om bruk av slike steder fra aktører som er kjent for å fremme polariserende eller hatefulle budskap. Henvendelsene kan dreie seg om demonstrasjoner, opptog og andre aksjoner, stands, møter og andre arrangementer. Denne veilederen skal gjøre det enklere for bydeler, etater og kommunale foretak å behandle slike henvendelser på en trygg, lik og forutsigbar måte.

Veilederen er et tiltak i handlingsplanen «Ord betyr noe» - mot hatefulle ytringer og holdninger, vedtatt av Oslo bystyre i sak 331/2021 av 15. desember 2025.

Balansering av hensyn

Ytringsfriheten er en grunnleggende menneskerettighet. Den skal sikre en åpen og opplyst offentlig samtale. Formålet med ytringsfrihet er sannhetssøken, demokrati og individets frie meningsdannelse. Kommunen har en plikt til å unngå unødvendige inngrep i ytringsfriheten. Samtidig skal kommunen selv bruke ytringsfriheten aktivt, og fremme budskap om mangfold, likeverd og toleranse. På denne måten viser kommunen at det demokratisk valgte flertallet i Oslo står sammen med dem som rammes av hat, fordommer og diskriminering.

Når kommunen får forespørsler om arrangementer med potensielt polariserende eller hatefullt budskap, skal virksomheten balansere to hensyn:

1. Kommunens plikt til å legge til rette for innbyggernes bruk av ytringsfriheten.
2. Kommunens ansvar for å forebygge og reagere mot hat, fordommer og diskriminering.

Begge hensyn samsvarer med kommuneplanens mål om en åpen, inkluderende og trygg by. Avgjørelser om bruk, lån og leie av kommunale byrom og lokaler skal derfor både ivareta ytringsfriheten og beskytte innbyggere og ansatte mot hat, fordommer og diskriminering.

I enkelte saker kan det være krevende for bydeler, etater og foretak å finne den rette balansen mellom disse hensynene. Denne veilederen skal bidra til å gjøre vurderingene enklere og tryggere.

God forvaltning av begge hensyn

For å forvalte hensynet til ytringsfriheten og hensynet til å forebygge hat, fordommer og diskriminering, er det viktig at virksomhetene har:

- **Klare retningslinjer for bruk av byrom og lokaler**
De fleste kommunale byrom og lokaler har regler og retningslinjer for bruk, lån eller leie. Slike retningslinjer angir faglige og saklige kriterier for tillatelser og avslag. Dette gjør det enklere å avslå søknader som bryter med formålet for kommunens eiendommer.
- **Beredskap mot hat, fordommer og diskriminering**
Bydeler, etater og kommunale foretak har egne beredskapsplaner. Tiltak i slike planer, eller tiltak for trygt arbeidsmiljø og gode nabolag og nærmiljøer, gjør en virksomhet bedre forberedt på å verne ansatte, brukere og innbyggere i forkant av arrangementer med potensielt polariserende eller hatefullt budskap.
- **Forebyggende arbeid og aktiv bruk av ytringsfriheten**
De fleste bydeler, etater og kommunale foretak inviterer til medvirkning og dialog med innbyggere, og har rutiner for å gjøre kommunens lokaler tilgjengelig. Forebyggende arbeid og tilrettelegging av møteplasser og kanaler for ytringer og demokratiske deltakelse, gjør det enklere for en virksomhet å fremme kommunens verdistandpunkt om mangfold og inkludering.

Kommunens handlingsrom – rettslige utgangspunkter

Politikere, ledere og ansatte i Oslo kommune har ansvar for å motarbeide alle former for diskriminering, rasisme, sexisme, alderisme, homofobi, transfobi og fordommer mot mennesker med nedsatt funksjonsevne. Kommunale virksomheter skal være bevisst sitt ansvar, sikre et trygt og inkluderende psykososialt arbeidsmiljø for ansatte, og verne brukere av kommunale tjenester mot hat, fordommer og diskriminering.

De fleste ytringer er lovlige, også ytringer som oppleves polariserende eller provoserende. Hatefulle ytringer er derimot ulovlige. Hatefulle ytringer er hets eller trusler som fremmer hat, forfølgelse eller forakt mot en person eller en gruppe basert på hudfarge, nasjonal eller etnisk opprinnelse, religion, livssyn, seksuell orientering, kjønnsidentitet eller nedsatt funksjonsevne. Som offentlig myndighet har kommunen en plikt til å tillate og legge til rette for lovlige ytringer, også ytringer som kan virke polariserende eller provoserende. Forhåndssensur av ytringer er forbudt. Om en ytring er lovlig eller ikke, kan først vurderes etter at den er fremsatt. Kommunen kan derfor ikke nekte utleie eller utlån på grunn av frykt for, eller mistanke om, at en kommunal eiendom vil bli brukt til å fremsette hatefulle, fordomsfulle eller diskriminerende ytringer. Kommunen kan heller ikke nekte utlån eller utleie fordi en aktør tidligere har ytret seg ulovlig. Ulovlige ytringer skal håndteres gjennom strafferettslig oppfølging i etterkant.

Kommunale virksomheter kan ikke på eget initiativ nekte en demonstrasjon på kommunal grunn. Det er kun politiet som har myndighet til å nekte eller stanse en demonstrasjon. Hvis kommunen har sikkerhetsbekymringer knyttet til et varslet arrangement, skal politiet kontaktes. Politiet vil kunne sette inn sikkerhetstiltak, og i særskilte tilfeller kan de avlyse arrangementet.

Foto: Nikolai Kobets Freund/Oslo kommune

Kommunen står fritt til å velge om den vil låne ut eller leie ut kommunale lokaler som publikum normalt ikke har tilgang til. Når et lokale først gjøres tilgjengelig for utleie eller utlån, kan ikke kommunen drive usaklig forskjellsbehandling ved behandlingen av søknader om lån eller leie. Kommunen kan likevel fastsette retningslinjer som begrenser bruken av lokalet til bestemte formål eller typer arrangement, så lenge dette ikke innebærer at personer eller grupper avvises på grunn av deres meninger eller verdier.

Kommuneadvokatens redegjørelse «Rettslige skranker for utlån og utleie av kommunens eiendom» er vedlagt veilederen.

Vurderinger i henhold til retningslinjer for bruk, lån og leie

Kommunale virksomheter kan i utgangspunktet selv bestemme hvem de leier eller låner ut lokaler til. Behandlingen av søknader skal likevel alltid bygge på saklige kriterier som anvendes likt for alle søkere.

Innbyggere i Oslo har tilgang til kommunale eiendommer som er åpne for publikum. Dette gjelder byrom, torg, parker og lekeplasser, biblioteker, museer, bydelshus samt rådhuset. Tilgang til andre kommunale lokaler er ofte betinget av at aktiviteten er i samsvar med formålet med eiendommen eller den kommunale tjenesten som holder til der. Dette gjelder skoler og barnehager, sykehjem og aktivitetshus, fritidsklubber og idrettsanlegg, og kontorlokaler for kommunens ansatte.

Søknadsordninger for leie av lokaler i bydeler, skoler og bibliotek finnes på kommunens internettside booking.oslo.kommune.no.

I de fleste tilfeller prioriteres aktører som tilbyr frivillige, ikke-kommersielle aktiviteter for barn, ungdom og voksne i nærmiljøet, i tråd med formålet kommunen har for lokalet. Bibliotekene prioriterer aktiviteter som støtter folkebiblioteklovens formål om opplysning, utdanning og annen kulturell virksomhet. Idrettshallene prioriterer frivillige idrettstilbud for barn og unge.

Når virksomheten mottar en søknad om lån eller leie, skal arrangementet eller aktiviteten vurderes mot formål og prioriteringer beskrevet i kommunens bookingportal, og eventuelt også mot vedtatte lokale forskrifter eller retningslinjer for bruk, lån eller leie. Dersom søknaden faller utenfor disse prioriteringene, kan den avslås.

Dersom det er utfordringer knyttet til en bestemt aktørs bruk av et lokale, bør virksomheten vise til muligheten til å søke om bruk av et annet egnet lokale eller eventuelt til en annen tid.

Kommunen kan som utlåner eller utleier ikke på generelt grunnlag avslå en ny søknad fra en aktør som tidligere har misbrukt en låne- eller leieavtale. Kommunen kan imidlertid stille spørsmål om troverdigheten av opplysninger oppgitt i en ny søknad, på grunn av tidligere erfaringer med falsk og misvisende informasjon. Dersom det avdekkes at aktører som leier eller låner et kommunalt lokale, bruker lokalet til andre aktiviteter enn det som er oppgitt i søknad og avtale, vil det kunne danne grunnlag for administrative sanksjoner i form av en formell advarsel eller i noen tilfeller oppsigelse av avtalen.

Beredskap og mobilisering mot hat, fordommer og diskriminering

Hvis en aktør som er kjent for arrangementer eller ytringer som fremmer hat, fordommer og diskriminering, får innvilget søknad om bruk av en kommunal eiendom, anbefales den aktuelle virksomheten å forberede ansatte, brukere og innbyggere som kan bli berørt av at et slikt arrangement. Virksomheten kan se til «SaLTo Handlingsplan - forebygging av radikaliserings, hatkriminalitet og voldelig ekstremisme i Oslo 2025-2028», og det nære samarbeidet mellom Oslo kommune og Oslo politidistrikt gjennom SaLTo-modellen.

Politivedtektene for Oslo kommune krever at alle arrangementer i offentlige byrom meldes til politiet, og at det sendes søknad til kommunen som grunneier. Som en del av rutinene varsles relevante bydeler og etater. Oslo Politidistrikt har egne radikaliseringskontakter og enheter som arbeider med hatkriminalitet og forebygging av vold og trusler knyttet til politisk, religiøs og ideologisk aktivisme, SaLTo-nettverket informerer om kjennskap til aktiviteter og aktører med en ekstrem agenda.

Ved bekymring, kan virksomhetene mobilisere ressursene i SaLTo-modellen. Gjennom SaLTo sine rutiner samarbeider kommunen, politiet og lokale aktører - som skoler, trossamfunn, nabolagsforeninger og frivillige organisasjoner - om trygghet, dialog og informasjonsdeling knyttet til forebygging av barne- og ungdomskriminalitet. Det vil bety mye for dem som rammes av hat, at kommunale ledere aktivt og tydelig tar avstand fra aktørenes hatefulle og diskriminerende budskap.

Foto: Pexels/Tony Zohari

Politiet har myndighet til å forby arrangementer i offentlige byrom dersom det er grunn til frykt, alvorlig forstyrrelse av offentlige ro og orden eller ulovlig ferdsel, eller hvis formål eller gjennomføring strider mot lov. Slike vurderinger gjøres av Oslo Politidistrikt med hjemmel i politiloven og forskrift for politivedtekter for Oslo.

Hvis det oppstår særskilte sikkerhetsutfordringer knyttet til et arrangement, skal virksomheten kontakte politiet. I dialog med politiet, kan virksomheten vise til hensynet til sikkerheten for andre brukere av eiendommen. Virksomheten kan også vise til hensynet til arbeidsmiljøet for ansatte som har lokalet som arbeidssted. Dette er særlig relevant ved vurderingen av søknader om arrangementer som kan fortrenge eiendommens eller lokalets formål.

Kommunens bruk av ytringsfrihet

Når en aktør har gjennomført et arrangement, demonstrasjon eller annen aktivitet på kommunal eiendom med et polariserende eller hatefullt budskap, kan det være en styrke at den kommunale virksomheten over tid har bygget et aktivt forhold til sivilsamfunnet og lokalt kultur- og foreningsliv. Nettverk og samhandling med lokale aktører skaper tillit og gjør lokalsamfunnet mer motstandsdyktig mot hat, fordommer og diskriminering. Det innebærer å utvikle og vedlikeholde offentlige møteplasser, kanaler og institusjoner for ytring og demokratiske deltakelse, særlig for minoritetsgrupper og andre som kan ha svakere stemmer i offentligheten. I dette forebyggende arbeidet kan virksomheten se til verdiplakaten «Oslo – en by for alle» og kommunens etiske grunnverdier: brukerorientering, redelighet, engasjement og respekt.

Bydeler, etater og kommunale foretak kan fremme inkludering og mangfold ved å løfte dette frem i bydelsdager, idrettsarrangementer, lokale festivaler og nasjonale høytider. De kan også delta på arrangementer i regi av minoritetsgrupper, og invitere minoritetsmiljøer til å være medarrangører for arrangementer i nærmiljøet. Ved å være en tydelig samarbeidspartner for foreningsliv, næringsliv, kulturliv og idrett, viser vi at Oslo er en åpen og inkluderende by.

Ved bekymring – der en hendelse eller et arrangement har bidratt til frykt i minoritetsmiljøer eller blant ansatte med minoritetsbakgrunn – bør virksomheten ta initiativ til, eller delta i, planlegging av tiltak på tvers av kommunen. Dette kan skje via OXLO-kontaktene i bydeler og etater, eller gjennom SaLTo-nettverket. Bydeler, etater og foretak oppfordres til å delta på og arrangere aktiviteter under OXLO-uka og Oslo Pride, og markere Stolthetsfestivalen. Slike inkluderende arrangementer fremmer deltakelse og fellesskap, og gir anerkjennelse til byens flerkulturelle mangfold og innbyggere med ulike kjønnsuttrykk, seksuell orientering og funksjonsevne.

Foto: Pexels/Luis Ruiz

Foto: Liz Palm/Oslo kommune

Oslo kommune markerer hvert år OXLO-uka i november. OXLO-symbolet brukes som plakater i kommunale bygninger og synliggjøres i bybildet i forbindelse med arrangementer, festivaler og konferanser i kommunens regi eller med kommunal støtte. Oslo kommune er en aktiv deltaker i Oslo Pride, med flåte i paraden, bruk av OXLO og regnbue-symbolet i kommunale virksomheter, og via bidrag i seminarprogrammet Pride House. Oslo kommune støtter opp om Stolthetsparaden som feirer mangfoldet og funksjonshemmedes likestilling og deltakelse i samfunnet.

Dersom virksomheten mener at et arrangement eller demonstrasjon har fremmet et budskap som bryter forbudet mot hatefulle ytringer (straffelovens § 185), skal dette anmeldes til politiet. Dette vil bidra til aktsomhet ved eventuelle framtidige aktiviteter fra samme aktør.

Foto:Hadrien Rose/Unsplash

Ressurser og nyttige lenker

Verdidokumentet «Oslo – en by for alle»

[Oslo kommunes OXLO-sider](#)

[Salto-samarbeidet og SaLTo-rutiner](#)

[Handlingsplanen Ord betyr noe mot hat, fordommer og diskriminering](#)

[SaLTo handlingsplan - Forebygging av radikaliserings, hatkriminalitet og voldelig ekstremisme](#)

Oslo booking – Digital løsning for utlån og utleie av lokaler

[Oslo kommune - Leie av kommunale areal](#)

Arrangementskontoret – Veiledningstilbud til alle arrangører i Oslo

Deichman – Trivselsregler og vilkår for gratis utlån av møterom på bibliotekene

Bymiljøetaten – Retningslinjer for bruk og utleie av kommunale idrettshaller.

Oslo Idrettskrets – Informasjon til arrangører i kommunale idrettshaller

Oslo Rådhus - Retningslinjer for arrangementer og bruk og leie av Rådhusplassen

Deichman - Strategi for Oslo som en lesende by og et levende lokaldemokrati

Kommuneadvokaten – [Rettslige skranker for utlån og utleie av kommunens eiendom](#)

Politiet – Ytringer og demonstrasjoner

Regjeringen – [Ytringsberedskap](#)

[OXLO aktiviteter](#)

Oslo Pride

Stolthetsparaden

Oslo

Kontakter

[Velferdsetaten](#) – Tjenesteutviklingsseksjonen, Kriminalitetsforebyggende seksjon

[Bymiljøetaten – Arrangementskontoret](#)

[Beredskapsetaten](#)

[Politiet – Hat, ytringer og trusler](#)

[Byrådsavdeling for sosiale tjenester](#)